

UCHWAŁA NR XII/90/2025
RADY GMINY ŻYRZYN

z dnia 18 sierpnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żyrzyn
na lata 2025-2035.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 16b ust. 1 i ust. 2, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) - Rada Gminy, działając na wniosek Wójta Gminy Żyrzyn uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żyrzyn na lata 2025-2035 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żyrzyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Jednym z zadań własnych samorządu terytorialnego określonym w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest opracowanie oraz realizacja gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, której celem ma być integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Problem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pogłębia się, a działania niestety nie przyczyniają się do rozwiązywania problemów społecznych.

Celem głównym stanowiącym misję przedstawionej Strategii jest dążenie do poprawy standardu życia mieszkańców gminy oraz eliminacja negatywnych zjawisk poprzez budowę systemu wsparcia.

Przyjęte cele stanowią podstawę wokół której winna koncentrować się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie, jak również innych instytucji i organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej. Strategia stanowi dokument ogólny i otwarty, który ma stanowić podstawę do opracowywania kolejnych programów i projektów szczegółowych dotyczących rozwiązywania najważniejszych kwestii społecznych występujących w gminie oraz umożliwić pozyskiwanie przez samorząd środków zewnętrznych.

Załącznik do Uchwały Nr XII/90/2025

Rady Gminy Żyrzyn
z dnia 18 sierpnia 2025r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE ŻYRZYN**

NA LATA 2025 – 2035

Lipiec 2025

Spis treści:

I. Wstęp	3
II. Proces opracowywania Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych dla Gminy Żyrzyn	4
1. Podstawy prawne.....	4
2. Zgodność z innymi dokumentami.....	5
III. Ogólna charakterystyka Gminy	6
1. Środowisko przyrodnicze	7
2. Demografia	8
3. Gminna infrastruktura	9
a) Infrastruktura techniczna	9
b) Infrastruktura społeczna	10
4. Pomoc społeczna.....	12
a) Ogólna charakterystyka	12
IV. Diagnoza problemów społecznych	14
1. Powody przyznawania pomocy społecznej	15
2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną	16
3. Analiza problemów społecznych	17
V. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	27
1. Analiza SWOT.....	27
2. Misja.....	32
3. Cele strategiczne	32
4. Prognoza zmian.....	45
VI. Monitoring i ewaluacja	46
VII. Wnioski końcowe	48
VIII. Bibliografia	49
IX. Spis tabel	49

I. WSTĘP

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024r., poz.1283 z późn.zm.). Art.17 ust.1 pkt 1 zobowiązuje Gminy do „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Ponadto art.16b ust.2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnoza sytuacji społecznej,
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunki niezbędnych działań,
  - c) sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów społecznych to długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym założeniem strategii jest wyrównywanie szans społecznych mieszkańców gminy dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów w obszarze polityki społecznej.

Opracowanie strategii będzie podstawą do rozwoju współpracy na zasadzie partnerstwa Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Współpraca będzie miała na celu rozwiązywanie wspólnych problemów społecznych i prowadzenia racjonalnej polityki społecznej w Gminie.

Tworzy ona również merytoryczną podstawę do ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe na realizację zawartych w niej celów i zadań.

Z wymienionych wyżej przyczyn realizacja założeń Gminnej Strategii musi uwzględniać wszystkich partnerów, których problem dotyczy. Od ich zaangażowania zależeć będzie poziom realizacji priorytetów strategii.

II. PROCES OPRACOWYWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DŁAGMINY ŻYRZYN NA LATA 2025 – 2035.

Strategia została opracowana na podstawie uzyskanych informacji z instytucji współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Żyrzynie, danych diagnozujących stan problemów społecznych w gminie na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród sołtysów Gminy Żyrzyn.

Niniejszy dokument jest wynikiem pracy i dyskusji wielu osób ze środowisk społeczno-gospodarczych nad zagadnieniami dotyczącymi problematyki mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, a także kierunku dalszego rozwoju gminy.

1. Podstawy prawne:

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w szczególności na podstawie:

- ▶ ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- ▶ ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
- ▶ ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ▶ ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- ▶ ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- ▶ ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- ▶ ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ▶ ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
- ▶ ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
- ▶ ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
- ▶ ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- ▶ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ▶ ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ▶ ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego
- ▶ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. –Prawo ochrony środowiska
- ▶ ustawy z dnia 7 lipca 2023r. o świadczeniu wspierającym
- ▶ ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych
- ▶ ustawy z dnia 12 marca 2022 r.o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Powyżej wymieniono jedynie kluczowe akty prawne, które w dużej mierze regulują obszar działalności gminy w zakresie polityki społecznej, jednak nie jest to katalog zamknięty.

2. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żyrzyn na lata 2025-2035 jest zgodna z dokumentami strategicznymi. Jest głównym narzędziem realizującym lokalną politykę społeczną i socjalną.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Najistotniejszym zadaniem tej Strategii jest poprawa życia obywateli. Osiągnięcie tego celu uzależniono od działań w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności, innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski, efektywności i sprawności państwa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym tej Strategii jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzy warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Główny celem przyjętej polityki publicznej do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety koncentrują się na działaniach w następujących obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspierania integracji poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030

Dokument zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełno sprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i wyłączenia społecznego.

W strategii zostało wskazane 8 priorytetowych obszarów: niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, zdrowie, budowanie świadomości, koordynacja.

Celem głównym tej strategii jest włączenie się osób z różnego rodzaju niepełno sprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Strategia wskazuje cztery główne cele strategiczne: kształtowanie strategicznych zasobów rolnych; Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych; innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu; wzmacnianie kapitału społecznego. Nadrzędną ideą zaś jest wykorzystanie potencjałów rozwojowych, poprawa jakości życia mieszkańców oraz modernizacja gospodarki i innowacyjności.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Żyrzyn leży na Wysoczyźnie Lubartowskiej w północno-zachodniej części województwa lubelskiego i obejmuje północne obrzeże powiatu puławskiego. Sąsiaduje z gminą Puławy oraz gminami Końskowola, Kurów, Baranów i Abramów. Północną część gminy wyznacza rzeka Wieprz, przez którą Żyrzyn graniczy z gminami Ryki i Ułęż.

Gmina zajmuje obszar 129,24 km². Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2024 r. wynosi 6304 osób. Jest to gmina wiejska, podzielona administracyjnie na 15 sołectw: Bałtów, Borysów, Cezaryn, Jaworów, Kotliny, Kośmin, Osiny, Parafianka, Strzyżowice, Skrudki, Wilczanka, Wola Osińska, Zagrody, Żerdź, Żyrzyn.

1. Środowisko przyrodnicze

Gmina Żyrzyn wyróżnia się dużym wskaźnikiem lesistości, które są zgrupowane w duże kompleksy głównie w części południowo-wschodniej, centralnej i zachodniej gminy.

Na terenie Gminy znajduje się wiele cennych przyrodniczo terenów. Obszary chronionego krajobrazu obejmują ponad 60% obszaru Gminy, są to: Natura 2000, Pradolina Wieprza, Kozi Bór, Jezioro Piskory i 7 użytków ekologicznych.

- Dolina dolnego Wieprza jako jedna z niewielu na Lubelszczyźnie zachowała swoje naturalne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Rozległy obszar starorzecza Wieprza w znacznej części porośnięty jest łąnem manny mielec, czermieni błotnej i osoki aloesowej. Tylko miejscami odsłania się lustro wody. W starorzeczu występują zimorodki i łabędzie nieme, to także rejon żerowania bociana czarnego i czapli.

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór” stanowi 17,2% powierzchni gminy. „Kozi Bór” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”, obejmuje powierzchnię 12681 ha, położony jest między północną krawędzią Wyżyny Lubelskiej, a Pradolina Wieprza. Ponad 40% jego powierzchni stanowią lasy, głównie bory mieszane i świeże z występującym w drzewostanie dębem bezszypułkowym, ale także bory bagienne, świetliste dąbrowy, zbiorowiska grądowe, olsy i łągi. Obok kompleksów leśnych i zarostowych występują tu duże powierzchnie łąk oraz lokalnie niewielkie fragmenty torfowisk.

Te uwarunkowania sprawiają, że w Gminie możemy mówić o dobrej jakości powietrza atmosferycznego. Gmina posiada opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. Na terenie Gminy nie występują zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska. Klimat akustyczny na terenie Gminy kształtowany jest głównie przez hałas komunikacyjny wytwarzany przez pojazdy drogowe i można powiedzieć, że z roku na rok staje się on coraz wyższy. Hałas ten nie

---

powoduje jednak dużej uciążliwości dla ogółu mieszkańców, gdyż główne trasy komunikacyjne nie przebiegają przez tereny o gęstej zabudowie.

W 2021 r. Gmina Żyrzyn podpisała po raz pierwszy porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie – wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczące prowadzenia punktu informacyjnego programu „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

2. Demografia

Gmina Żyrzyn w 2024r. liczyła 6304 mieszkańców. W ostatnich latach w gminie odnotowywany jest spadek liczby mieszkańców. W 2024r. 19,02% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym, 58,80% mieszkańców w wieku produkcyjnym i 22,18% w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni lat wzrasta udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, a maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Spada również udział liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Analiza sytuacji demograficznej pokazuje problemy występujące w gminie Żyrzyn, jak i w całym kraju. Spadek liczby mieszkańców, starzenie się społeczeństwa i mały przyrost naturalny oznacza, że coraz większa liczba ludzi starszych będzie wymagała pomocy.

Wykres. Podział mieszkańców ze względu na płeć na koniec 2024r.

Rok	2022	2023	2024
Kobiety	3231	3221	3198
Mężczyźni	3148	3124	3106
Ogółem	6379	6345	6304

Tabela 1 Struktura mieszkańców Gminy Żyrzyn. Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Żyrzynie.

Rok	2022	2023	2024
Kobiety 0-18	602	592	565
Mężczyźni 0-18	629	635	634
Kobiety 19-60	1713	1698	1702
Mężczyźni 19-65	2069	2034	2005
Kobiety >60	916	931	931
Mężczyźni > 65	450	455	467

Tabela 2 Struktura ludności wg wieku. Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Żyrzynie.

Rok	2022	2023	2024
Liczba urodzeń	41	51	39
Liczba zgonów	81	82	76
Emigracja	274	97	132
Imigracja	245	94	128

Tabela 3 Przyrost naturalny i migracja. Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Żyrzynie.

Powyższe tabele pokazują, że od roku 2022 liczba mieszkańców Gminy Żyrzyn systematycznie spada. Największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Liczba kobiet w wieku 0-18 lat jest znacznie mniejsza niż liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym. Z kolei liczba mężczyzn w wieku 0-18 lat jest wyższa od liczby mężczyzn w wieku 65+.

W latach 2022-2024 więcej osób wyjechało z Gminy Żyrzyn – 503 osób, niż przybyło – 467 osób.

3. Gminna infrastruktura

a) Infrastruktura techniczna

- Na terenie gminy Żyrzyn jest dobrze rozwinięty system wodociągów zbiorowych. Obejmuje wszystkie sołectwa.

-
- . Gospodarka ściekowa prowadzona jest w oparciu o oczyszczalnię ścieków w Puławach, a także o oczyszczalnię w Żyrzynie. Z systemu kanalizacji korzysta 42% gospodarstw domowych.
  - Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Żyrzyn objęte są nieruchomości zamieszkałe jak i nieruchomości niezamieszkałe, na których powstawały odpady komunalne. Odpady odbiera przedsiębiorca wyłoniony w postępowaniu przetargowym.
  - Sieć elektryczna i telefoniczna funkcjonuje we wszystkich miejscowościach gminy.
  - Gmina Żyrzyn dysponuje 16 mieszkaniami komunalnymi. Ponadto w strukturach Domu Pomocy Społecznej w Żyrzynie funkcjonuje 7 mieszkań wspomaganych i 5 mieszkań treningowych.

b) Infrastruktura społeczna

Instytucje/obiekty:

- Urząd Gminy w Żyrzynie
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie
- Szkoła Podstawowa w Żyrzynie
- Szkoła Podstawowa w Osinach
- Szkoła Podstawowa w Skrudkach
- Przedszkole im. Misia Uszatka w Żyrzynie wraz z 2 oddziałami zamiejscowymi w Skrudkach i Osinach
- Gminny Żłobek w Żyrzynie
- Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie
- Bank Spółdzielczy w Żyrzynie
- Kościoły w Żyrzynie, Osinach i Parafiance
- Gminna Spółdzielnia – GS w Żyrzynie
- Piekarnia
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie
- Apteka w Żyrzynie – 2 punkty
- Filia Urzędu Poczтового w Żyrzynie
- Gminna Biblioteka w Żyrzynie z filią w Osinach

-
- Sklepy GS i prywatne
  - Świetlice wiejskie
  - Hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Żyrzynie
  - 3 boiska do piłki nożnej w Żyrzynie, Woli Osińskiej i Skrudkach
  - Podwójne boisko do piłki siatkowej plażowej w Żyrzynie
  - Małe boiska w Kotlinach, Osinach, Kośminie, Strzyżowicach i w Żerdzi
  - Gorzelnia
  - Zakłady usługowe

Organizacje pozarządowe/grupy nieformalne:

- Gminny Ludowy Klub Sportowy Żyrzyniak
- Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Żyrzynie
- Lokalna Grupa Działania „Zielony pierścień”
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kotlinach, Bałtowie, Borysowie, Kośminie, Osinach, Skrudkach, Żerdzi, Żyrzynie, Woli Osińskiej
- Sportowo-Historyczne Stowarzyszenie Gminy Żyrzyn „Gloria Victis”
- Stowarzyszenie „Greenways Polska”
- Stowarzyszenie „Nasza wieś”
- Stowarzyszenie „Wspólne Dobro Wsi Osiny”
- Stowarzyszenie „Zagrody Razem”
- Stowarzyszenie Edukacja, Rozwój, Aktywność „Era Kotlin”
- Stowarzyszenie Ekologiczne Kośmin Stawy Neptuna
- Stowarzyszenie Kultury i Sztuki Ludowej w Osinach
- Stowarzyszenie Mieszkańców Pradoliny Wieprza „Kossakówka”
- Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Bałtów
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wola Osińska – „Rabik”
- Towarzystwo Odnowy Obiektów Sakralnych i Kulturowych „Dziedzictwo Wessłów” w Żyrzynie
- Towarzystwo Przyjaciół Żyrzyna
- Uczniowski Klub Sportowy „Bumerang” Żyrzyn

Środowisko przyrodnicze:

- Rezerwat przyrody „Piskory”

-
- „Jezioro Piskory”
  - „Kozi Bór”
  - „Pradolina Wieprza”
  - Walory widokowo – krajobrazowe w Cezarynie i Kośminie
  - Obszar Natura 2000
  - Szlaki rowerowe
  - Ścieżki dydaktyczne w rejonie ujścia Pradoliny Wieprza do Doliny Wisły Środkowej

Institucje współpracujące i wspierające spoza gminy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach
- Sąd Rejonowy w Puławach
- Zespół Kuratorów
- Środowiskowe Domy Pomocy w Końskowoli i Górze Puławskiej
- Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Puławach
- MONAR w Puławach
- Polski Czerwony Krzyż w Puławach
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Puławach
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach
- Powiatowy Urząd Pracy
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

4. Pomoc społeczna

a) Ogólna charakterystyka

Pomoc społeczna w gminie Żyrzyn jest realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej i Dom Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie jest jednostką organizacyjną realizującą zadania własne i zlecone w zakresie pomocy społecznej, w zakresie ustalania uprawnień i wypłaty świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzenia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, ustalania i wypłaty dodatków mieszkaniowych, gazowych.

Wykonując zadania własne z zakresu pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje się ustaleniami Wójta, natomiast realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna, w miarę możliwości, wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Niezbędna jest w tym zakresie współpraca osoby korzystającej ze świadczeń. Rodziny i osoby korzystające z pomocy społecznej zobligowane są do współdziałania w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego. Aktywność ta jest niezbędna, aby zapobiec uzależnieniu się mieszkańców od instytucjonalnej pomocy i zniechęceniu do podejmowania osobistej odpowiedzialności za własny los oraz los swojej rodziny.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być zatem wyrobienie umiejętności społecznych w taki zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia. Instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych jedynie rolę pomocniczą.

Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie został utworzony Uchwałą Rady Gminy Żyrzyn Nr VII/52/2019 z dnia 30 września 2019 r.

Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie jest domem przeznaczonym dla 30 osób: kobiet i mężczyzn w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych, którzy z racji wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie potrafią samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie nie posiada barier architektonicznych (windy, platformy) i wyposażony jest w specjalistyczny sprzęt wspomagający i ułatwiający opiekę nad osobami starszymi i chorymi (podnośniki, wózek transportowo-kąpielowy, fotele toaletowe i kąpielowe, elektryczne łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, chodziki, balkoniki).

Na dzień 31.12.2024r. w systemie pomocy społecznej (Ośrodek Pomocy Społecznej i Dom Pomocy Społecznej) zatrudnione było 34 osoby, w tym 3 pracowników socjalnych.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza: do 31.12.2024 r. kwoty 776,00 zł; od 01.01.2025 r. kwoty 1.010,00 zł miesięcznie;
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty do 31.12.2024 r. - 600,00 zł miesięcznie; od 01.01.2025 r. 823,00 zł miesięcznie.
- osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej bądź kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Najistotniejszym celem diagnozy jest określenie problemów społecznych - zjawisk niekorzystnych dla społeczności, w której występują i są oceniane jako zagrażające, niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania. Diagnoza stanowi punkt wyjścia i podstawę do planowania celów i kierunków działania. Obok działań bieżących, mających na celu zaspokojenie aktualnych potrzeb oraz rozwiązanie istniejących problemów, konieczne jest planowanie działań długofalowych, zmierzających do zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej i włączenia społecznego grup zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem.

Dla opisu sytuacji społecznej w gminie wykorzystane zostały dane Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Terapii Uzależnienia i Współzależnienia od Alkoholu, Punktu Konsultacyjnego, Ewidencji Ludności. Diagnozy dokonano również w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych tutejszego Ośrodka. Zostały także przeprowadzone ankiety wśród sołtysów.

Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba mieszkańców gminy	6379	6345	6304

Liczba osób objętych pomocą społeczną	170	178	155
Liczba osób objętych pomocą w %	2,67%	2,81%	2,45%

Tabela 4. Liczba osób objętych pomocą Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej, Ewidencja Ludności

1. Powody przyznania pomocy społecznej

Lp.	POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Liczba rodzin			
		2022 r.	2023 r.	2024 r.	
1.	Ubóstwo	22	22	29	
2.	Sieroctwo	0	0	0	
3.	Bezdomność	1	1	0	
4.	Bezrobocie	24	23	31	
5.	Długotrwała lub ciężka choroba	10	7	10	
6.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	14	11	
	w tym: wielodzietność	6	8	7	
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6	8	4	
	w tym:	Rodziny niepełne	3	5	3
		Rodziny wielodzietne	1	2	1
8.	Niepełnosprawność	33	40	32	
9.	Przemoc w rodzinie/domowa	0	1	1	
10.	Alkoholizm	2	1	0	
11.	Narkomania	0	0	0	
12.	Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	5	2	
13.	Zdarzenie losowe	2	1	0	
14.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	

Tabela 5 Powody przyznania pomocy społecznej. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Z zestawienia wynika, że świadczenia pomocy społecznej najczęściej są udzielane z powodu niepełnosprawności i bezrobocia. W dalszej kolejności są ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietności), oraz długotrwała lub ciężka choroba. W świetle statystyki OPS dotkliwe problemy społeczne, jak alkoholizm, stosunkowo rzadko stanowią

podstawę udzielania pomocy społecznej. Trzeba jednak podkreślić, iż rodziny dotknięte uzależnieniami zwykle nie przyznają się do swojego problemu, natomiast korzystają z pomocy społecznej z innych powodów.

2. Typy rodziny objętych pomocą społeczną

TYPY I LICZEBNOŚĆ RODZIN		2022 r.	2023 r.	2024 r.	
I.	Rodziny ogółem	84	83	74	
	w tym o liczbie osób:	1	44	50	45
		2	6	6	6
		3	11	8	5
		4	14	10	12
		5	7	6	4
		6 i więcej	2	3	2
II.	Rodziny z dziećmi ogółem	28	26	20	
	w tym o liczbie dzieci:	1	8	7	4
		2	13	10	8
		3	5	6	6
		4	2	2	1
		5	0	0	0
		6	0	1	0
7 i więcej	0	0	1		
III.	Rodziny niepełne ogółem	7	9	8	
	w tym o liczbie dzieci:	1	2	2	1
		2	3	4	3
		3	2	3	4
		4 i więcej	0	0	0
IV.	Rodziny emerytów i rencistów ogółem	19	16	12	
	w tym o liczbie osób:	1	10	9	6
		2	2	2	1
		3	3	1	2
		4 i więcej	4	4	3

Tabela 6 Rodziny objęte pomocą społeczną. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

---

Powyższe dane wskazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej nieznacznie spadła na. Największą grupą świadczeniobiorców są osoby prowadzące samodzielne gospodarstwa. Liczba gospodarstw jednoosobowych utrzymuje się na podobnym poziomie. Z kolei wśród rodzin z dziećmi można zauważyć niewielki spadek liczby korzystających w stosunku do lat 2022 i 2024 tj. o 8 rodzin. Najliczniejszą grupą korzystającą z pomocy społecznej są rodziny posiadające na utrzymaniu dwoje dzieci. Natomiast liczba rodzin niepełnych pozostaje na zbliżonym poziomie. Liczba rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej ma tendencję spadkową. Są to głównie jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Jak wynika z przeprowadzonych ankiet oraz na podstawie danych ze sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie, rozpoznania w środowisku przez pracowników socjalnych oraz opinii społeczności lokalnej, **najbardziej dominującymi problemami na terenie Gminy Żyrzyn są:**

- uzależnienia,
- opieka nad osobami niepełnosprawnymi oraz osobami starszymi,
- bezrobocie.

3. Analiza problemów społecznych.

Przeciwdziałanie uzależnieniom i opieka nad dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym

Problem uzależnień, ze względu na swój złożony charakter, rozmiar kosztów ekonomicznych i ściśle powiązanie z takimi problemami społecznymi jak: ubóstwo, przestępczość, bezrobocie, bezdomność, wykluczenie społeczne i przemoc, stanowi jedną z istotnych kwestii do rozwiązywania w ramach polityki społecznej. Kierunki polityki państwa w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii i przemocy domowej regulują ustawy i programy krajowe.

Na poziomie lokalnym zadania w tym obszarze wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej. Konieczne jest monitorowanie problemu uzależnień oraz podejmowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych.

Uzależnienie, głównie od alkoholu i narkotyków, pociąga za sobą poważne skutki społeczne i generuje różnego rodzaju problemy rodzinne, wpływa na funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Pojawiają się kryzysy, nasilają się trudności interpersonalne oraz spada

---

poziom bezpieczeństwa i wzajemnego zaufania. Narastają trudności materialne i straty w obrębie zdrowia fizycznego i psychicznego nie tylko osoby uzależnionej, ale również poszczególnych członków rodziny. Zaobserwowano, że u tych osób pojawiają się fizyczne, emocjonalne, duchowe i intelektualne zmiany, które prowadzą do stanu przypominającego uzależnienie. Głębokie uwikłanie w chorobę bliskiego członka rodziny nazywane jest współuzależnieniem i opisywane jako zespół cierpień i zaburzeń członków rodziny osoby uzależnionej. Życie w sytuacji uporczywego stresu jest szczególnie trudną sytuacją dla dzieci. Rodzice, koncentrując się na własnych trudnościach, nie zaspokajają w pełni potrzeb rozwojowych dziecka, co powoduje u niego nasilenie różnego rodzaju problemów emocjonalnych lub zaburzeń zachowania. Uzależnienie rodzica stanowi dla dziecka źródło wielu traumatycznych przeżyć, utrudnia prawidłowy rozwój, ogranicza możliwości zdobywania wykształcenia i budowania relacji społecznych, może przyczyniać się do powielania negatywnych wzorców zachowań i większego stopnia narażenia na uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych. Bardzo ważne jest zatem, aby równoległe z rozwijaniem oferty pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, tworzyć system wczesnej diagnozy zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży oraz kierować działania profilaktyczne do grup najbardziej narażonych na rozwijanie się zaburzeń związanych zarówno z uzależnieniem, jak i z przemocą.

W celu przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu na terenie gminy podejmowane są działania profilaktyczne. Koordynatorem tych działań jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie, Zespół Interdyscyplinarny oraz Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym.

Zakres udzielania pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w ramach realizacji zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie.

Rok	Ilość przyjętych wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcia terapią – kto zgłosił:	Ilość rozmów i działań zmierzających do zmotywowania osoby nadużywającej alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego	Ilość osób skierowanych do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego.	Ilość skierowanych wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu, ustanowienie kuratora sądowego do przestrzegania zaleceń Sądu oraz wydanie nakazu doprowadzenia na badania do biegłych sądowych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia.
2022	Policja – 6 OPS – 2 Kuratorzy/ Sąd – 1 Zespół Interdyscyplinarny – 3 Rodzina – 4 Razem: 16	33	15	15
2023	Policja – 1 OPS – 0 Kuratorzy/ Sąd – 1 Zespół Interdyscyplinarny – 0 Rodzina – 7 Razem: 9	27	7	7
2024	Policja – 1 OPS – 0 Kuratorzy/ Sąd – 0 Zespół Interdyscyplinarny – 3 Rodzina – 8 Razem: 12	30	16	8

Tabela.7 Dane dotyczące problemów alkoholowych. Źródło: Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie.

Powyższa tabela wskazuje, problem nadużywania alkoholu utrzymuje się na podobnym poziomie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat najwięcej wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcia terapią wpłynęło od rodzin osób z problemem alkoholowym.

Struktura rodzin z dysfunkcją alkoholizmu, które korzystały z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba rodzin	2	1	0
Liczba osób w rodzinach	5	1	0

Tabela 8. Liczba rodzin z dysfunkcją alkoholową, które otrzymały pomoc. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej.

Jak wynika z powyższej tabeli liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu spada, jednak statystyki nie odzwierciedlają faktycznej skali problemu. Pomimo iż coraz więcej mówi się o problemie uzależnienia od alkoholu, niestety w dalszym ciągu wiele rodzin ukrywa ten problem i korzysta z pomocy z innych powodów.

Na terenie gminy działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu, w tym sprawców przemocy, członków rodziny osoby uzależnionej oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie. Czynny jest raz w miesiącu tj. pierwszy piątek każdego miesiąca w godzinach od 15⁰⁰ do 17⁰⁰.

W 2022 r. udzielono 3 porady dla 3 osób, w tym 1 osoba doznająca przemocy uzyskała 1 poradę. W 2023 r. nie było osób chętnych do skorzystania z wsparcia. Natomiast w 2024r. udzielono 6 porad dla 3 osób.

Z dniem 22 czerwca 2023 r. weszła w życie nowa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zastępująca dotychczas obowiązującą ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zmiany w przepisach, wprowadzone zostały ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw .

Nazwa ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zmieniona na ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej pokazuje kierunek tych zmian. Ustawodawca przede wszystkim chciał uniknąć stygmatyzowania rodzin, żeby nie wskazywać, że tylko tam dochodzi do aktów przemocy. Przemoc domowa została na nowo zdefiniowana oraz wskazano wprost dwie nowe formy w postaci przemocy ekonomicznej oraz tzw. Cyberprzemocy. Przemocą domową jest jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.

Rozszerzono krąg osób określonych jako osoby doznające przemocy domowej. Przede wszystkim ustawodawca wskazał, że taką osobą może być:

- małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek, oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni wobec którego jest stosowana przemoc domowa,
- małoletni będący świadkiem przemocy domowej stosowanej wobec osób wskazanych w powyższych punktach.

Nowela rozszerza zatem krąg osób objętych ochroną na niezamieszkujących razem byłych partnerów oraz dzieci będące świadkami przemocy domowej.

Zarządzeniem Nr 79/2023 Wójta Gminy Żyrzyn z dnia 19.09.2023r. powołano Zespół Interdyscyplinarny. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego weszli przedstawiciele:

- 1) Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie;
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie
- 3) Komisariatu Policji w Kurowie,
- 4) Szkoły Podstawowej w Żyrzynie;
- 5) Szkoły Podstawowej w Skrudkach;
- 6) Szkoły Podstawowej w Osinach,
- 7) Przedszkola w Żyrzynie
- 8) Sądu Rejonowego w Puławach,
- 9) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie
- 10) Koła Gospodyń Wiejskich w Zagrodach

Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie.

Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych jest zadaniem własnym gminy. Członkowie Zespołu, grup diagnostyczno - pomocowych nie otrzymują zwrotu kosztów dojazdu na posiedzenia.

Członkowie Zespołu systematycznie uczestniczą w szkoleniach.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba Niebieskich Kart	wpłynęło 18, sporządzone przez: - Komisariat Policji – 15, - OPS w Żyrzynie - 3	wpłynęło 7, sporządzone przez: - Komisariat Policji – 6, - Szkoła Podstawowa w Żyrzynie – 1.	wpłynęło 20, sporządzone przez: - Komisariat Policji – 4, - Szkoła Podstawowa w Żyrzynie – 1, - OPS Żyrzyn- 4
Liczba posiedzeń grup roboczych	36	13	44
Liczba posiedzeń Zespołu	4	4	7

Tabela 9. Dane dotyczące zjawiska przemocy. Źródło: Zespół Interdyscyplinarny

Zjawisko narkomanii stanowi jeden z problemów i zagrożeń z jakimi borykają się społeczeństwa. Występuje głównie wśród ludzi młodych, jednak liczba dzieci i młodzieży zażywających narkotyki jest trudna do ustalenia. W tutejszym Ośrodku nie spotkano się z problemem narkomanii wśród osób korzystających z pomocy społecznej.

Klientami OPS są również rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m.in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemach wychowawczych w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamanie przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm i wartości.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Ilość rodzin	6	8	4

Tabela 10. Ilość rodzin z dysfunkcją bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych korzystających z pomocy OPS w Żyrzynie. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej.

Jak wynika z powyższej tabeli rodziny z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych są jednym z głównych problemów wymagających systemowego podejścia do pracy z rodziną.

W związku z powyższym od 1 czerwca 2013r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Żyrzynie zatrudniony jest asystent rodziny. Ma on za zadanie udzielać pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi oraz motywowanie tych rodzin do podejmowania działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	9 rodzin, w tym 16 dzieci	11 rodzin, w tym 21 dzieci	10 rodzin, w tym 19 dzieci

Tabela 11. Liczba rodzin objętych współpracą asystenta rodziny. Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej.

Powyższa tabela wskazuje, że liczba rodzin, które wymagają wsparcia w formie współpracy z asystentem rodziny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Opieka na osobami niepełnosprawnymi oraz osobami starszymi.

Niepełnosprawność, zgodnie z definicją zawartą w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Ustawa ta określa trzy stopnie niepełnosprawności:

- I. znaczny (w rozumieniu aktualnych przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych: całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji, wcześniej - I grupa inwalidztwa);
- II. umiarkowany (całkowita niezdolność do pracy - II grupa inwalidztwa);
- III. lekki (częściowa niezdolność do pracy - III grupa inwalidztwa).

Sejm RP w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych stwierdza iż, zgodnie z normami

---

prawnymi i zwyczajowymi, osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

W związku z tym również polityka lokalna powinna promować i aktywnie wspierać wszelkie działania zmierzające do likwidacji barier społecznych, ekonomicznych i fizycznych w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Niepełnosprawność jest jedną z przesłanek kwalifikujących do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób, którym udzielono pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Oprócz świadczeń pieniężnych udzielana jest pomoc w formie usług opiekuńczych (w 2024 r. – 2 osoby), opieki wytchnieniowej (w 2024 r. – 12 osób), asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością (w 2024r.- 7 osób). Osoby potrzebujące całodobowej opieki kierowane są do domów pomocy społecznej (w 2024 r. – 4 osoby).

Na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych wypłacane są zasiłki pielęgnacyjne oraz świadczenia dla rodziców dzieci i opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych.

Bezrobocie.

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu – bezrobotny to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania rejonowym urzędzie pracy.

Brak zatrudnienia wpływa nie tylko na sytuację ekonomiczną, ale może prowadzić także do obniżenia samooceny osoby bezrobotnej, stanów frustracji, poczucia bezradności, trudności z organizowaniem i wykorzystaniem czasu. Ponadto bezrobocie może wpływać na izolację osób i rodzin, kształtowanie się tzw. „kultury bezrobocia”, charakteryzującej się m.in. brakiem aktywności, roszczeniową postawą wobec instytucji pomocowych, dziedziczeniem przez dzieci niskiego statusu społecznego i ekonomicznego rodziny. Wysokie bezrobocie powoduje migracje zarobkowe, zwłaszcza młodych, wykształconych ludzi oraz rosnące poczucie zagrożenia bezrobociem wśród ludzi zatrudnionych.

W wielu rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia współwystępują: alkoholizm, pogarszanie się stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, przemoc, rozwody i samotne rodzicielstwo. Inne zaobserwowane problemy i dysfunkcje, które mają wpływ na jakość życia

rodzinnego i społecznego to: trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, spadek aspiracji edukacyjnych własnych i dzieci, trudności z uzyskaniem i utrzymaniem mieszkania, zadłużanie się.

Najtrudniej znaleźć pracę osobom, które są długotrwale bezrobotne tj. pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.

Aktywizacja tej grupy bezrobotnych jest procesem złożonym i wymaga współpracy wielu osób, ale przede wszystkim chęci i współdziałania ze strony osoby bezrobotnej. Trudności w ich zaktywizowaniu wynikają najczęściej z utraty umiejętności przydatnych na aktualnym rynku pracy, ale też postaw osób bezrobotnych – zaprzestania podejmowania starań o pracę z powodu doświadczanych niepowodzeń lub z obawy przed zmianą dotychczasowego stylu życia, wyuczonych „strategii” przeżycia, w tym korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Wśród osób dotkniętych problemem bezrobocia znajdują się osoby, które nigdy nie pracowały, nigdy nie szukały pracy i nie są zainteresowane jej poszukiwaniem, a status osoby bezrobotnej zachowują dla ubezpieczenia zdrowotnego. Niektórzy bezrobotni rezygnują ze statusu osoby bezrobotnej z powodu braku środków finansowych na dojazd do urzędu pracy.

Wiele osób podejmuje pracę w szarej strefie tj. prace dorywcze i sezonowe lub wyjeżdża do pracy za granicę. Osoby te są potencjalnymi świadczeniobiorcami pomocy społecznej po osiągnięciu wieku emerytalnego, z powodu braku uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych.

Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Puławskim i Gminie Żyrzyn		
rok	w powiecie	w gminie
2022	2265	107
2023	2256	116
2024	2161	103

Tabela 12. Struktura bezrobotnych. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Najwięcej osób bezrobotnych, z terenu Gminy Żyrzyn, odnotowano w 2023 r. W kolejnym roku liczba osób bezrobotnych nieznacznie spadła.

Poszczególne kategorie bezrobotnych	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Z prawem do zasiłku	10	16	14

Do 25 roku życia	25	21	18
Powyżej 50 roku życia	30	30	35
Bezrobotni od 6 do 12 m-cy	16	14	13
Bezrobotni od 12 do 24 m-cy	23	12	14
Bezrobotni powyżej 24 m-cy	37	27	25

Tabela 13. Wybrane kategorie bezrobotnych. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Z powyższej tabeli wynika, że liczba osób zarejestrowanych do 25 roku życia spada, zaś liczba osób powyżej 50 roku życia w tych samych latach wzrasta. Najliczniejszą grupę bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy stanowią bezrobotni powyżej 24 miesięcy.

Problemy społeczne w ujęciu badania opinii sołtysów Gminy Żyrzyn

W ramach diagnozy problemów społecznych w Gminie Żyrzyn zostały przeprowadzone badania ankietowe mające na celu poznanie opinii przedstawicieli społeczności lokalnej na temat sytuacji społecznej gminy oraz występujących problemów.

W badaniu wzięło udział 7 sołtysów.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Zdecydowana większość ankietowanych wskazała na alkoholizm. W dalszej kolejności wskazywano: nieporadność życiową, przemoc w rodzinie oraz problemy związane ze starzeniem się oraz złymi warunkami mieszkaniowymi.

W części ankiety dotyczącej osób starszych i niepełnosprawnych największym problemem wg ankietowanych jest samotność tych osób oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych/placówek rehabilitacyjnych. Wskazywali również na problem związany z opieką nad osobami starszymi.

Ważną kwestią pozostaje rozwój kompleksowej opieki nad osobami starszymi i samotnymi, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Na pytania dotyczące głównych problemów dzieci i młodzieży sołtysi wskazywali na alkohol i papierosy oraz brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu. Jako przyczynę negatywnych zjawisk wśród dzieci i młodzieży podawano zaniedbania wychowawcze i spożywanie alkoholu przez młodzież. W dalszej kolejności wskazywano demoralizację oraz przemoc domową. Według ankietowanych współpraca z policją, organizacjami i instytucjami

---

pomagającymi osobom uzależnionym, zapewnienie w każdej szkole pomoc psychologa i pedagoga, a także zorganizowanie wolnego czasu dla dzieci i młodzieży pozwoliłoby na zmniejszenie omawianych problemów wśród lokalnej młodzieży.

Wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że czują się bezpiecznie w swojej miejscowości. Na pytanie dotyczące występowania przemocy w rodzinie większość ankietowanych odpowiedziała, że nie zna takich przypadków. Jedna osoba zaznaczyła, że słyszała o przypadku przemocy domowej w swojej miejscowości. Jako przyczynę przemocy domowej najczęściej wskazywano nadużywanie alkoholu oraz nieumiejętność rozładowywania emocji. Zauważono również, że stres, bezrobocie oraz problemy wychowawcze mogą przyczyniać się do występowania zjawiska przemocy w rodzinach.

V. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. ANALIZA SWOT

Poniższa analiza SWOT ma na celu określenie słabych i mocnych stron wobec szans i zagrożeń powstających w otoczeniu.

Przedstawiona analiza obejmuje następujące obszary:

- 1) wsparcie rodzin, bezrobocie, pomoc społeczna
- 2) pomoc osobom starszym, niepełnosprawność
- 3) przemoc, uzależnienia
- 4) kultura, edukacja

Wsparcie rodzin, bezrobocie, pomoc społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby osób bezrobotnych na terenie gminy, • praca socjalna, • realizowanie przez PUP programów na rzecz osób bezrobotnych, • zaangażowanie w pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, • dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie gminy, • dożywanie dzieci w szkołach, • praca asystenta rodziny na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, • funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny, • sprawny system udzielania świadczeń, • dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej, systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, • dobra baza lokalowa i dobre warunki pracy, • działalność klubów sportowych na terenie gminy, • wdrażanie systemu stypendialnego i innych form pomocy, • możliwość korzystania z sieci internetowej i telekomunikacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom aktywności bezrobotnych, • brak atrakcyjnych warunków do zatrudnienia ludzi młodych, • niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych, • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • bezrobocie ukryte, • duży odsetek mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, • trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, • brak dobrej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, • brak specjalistów: psycholog, mediator, terapeuta, • przyjmowanie wzorców zachowań przez dorosłe już dzieci osób korzystających z pomocy, • brak wolontariatu, • brak organizacji pozarządowych działających na polu pomocy społecznej, • zanik więzi rodzinnych i brak odpowiedzialności za rodzinę,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne, • wzrost wykształcenia społeczeństwa,	<ul style="list-style-type: none"> • sezonowość rynku pracy, • emigracja wykształconej młodzieży, • duża liczba umów cywilno-prawnych,

<ul style="list-style-type: none"> • efektywne współdziałanie instytucji w ramach rozwiązywania problemów społecznych, • programy na rzecz aktywizacji i zatrudnienia, • prorodzinna polityka państwa, • działalność świetlic szkolnych, • dostęp do infrastruktury sportowej dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, • dostrzeganie problemów i potrzeb osób ubogich przez społeczność lokalną, 	<ul style="list-style-type: none"> • zjawisko wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych, • niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców, • pogłębiający się kryzys rodziny, • brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, • powiększanie się dysfunkcji rodzinnych, • przemoc w rodzinie, • eurosieroctwo, • brak zainteresowania wolontariatem, • narastanie zjawiska wyuczonej bezradności,
--	--

<i>Pomoc osobom starszym, niepełnosprawność</i>	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobry dostęp do lekarza rodzinnego, • realizacja usług opiekuńczych, • realizacja programów pomocowych (Opieka wytchnieniowa, Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, Korpus Wsparcia Seniorów), • zapewnienie osobom starszym wymagającym całodobowej opieki miejsca w domu pomocy społecznej, • dobra współpraca z pielęgniarkami środowiskowymi, • posiadanie busa do przewozu dzieci z niepełnosprawnościami, • realizacja programów profilaktycznych i zdrowotnych w szkołach, 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej, • wysoki koszt likwidacji barier architektonicznych, • starzenie się społeczeństwa, • wzrost liczby osób z niepełnosprawnością, • niska aktywność społeczna osób starszych, • brak wykwalifikowanej kadry do świadczenia usług opiekuńczych, • brak lekarzy specjalistów, • brak wolontariuszy wspierających osoby starsze
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej i prawnej, • integracja społeczna osób z niepełno sprawnościami, 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, • brak osób chętnych do świadczenia usług opiekuńczych,

<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania (pozyskanie środków z PFRON), • możliwość uzyskania pomocy ze strony rodziny, • dostępność miejsc w domu pomocy społecznej, • funkcjonowanie mieszkań treningowych i wspomaganych na terenie gminy, • dostrzeganie przez lokalną społeczność problemów osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością, • możliwość dofinansowania ze środków UE, • możliwość ubiegania się osób z niepełnosprawnościami o dodatkowe świadczenia z ZUS lub KRUS 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, • wzrastająca liczba osób starszych i z niepełno sprawnościami wymagających umieszczenia w DPS, • wysokie koszty utrzymania w DPS, • brak miejsc w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych, • ograniczony dostęp do rehabilitacji, • niepełna realizacja potrzeb ludzi starszych, • niski poziom włączenia społecznego osób starszych
---	--

<i>Przemoc, uzależnienia</i>	
Mocne strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> • działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, • baza lecznictwa odwykowego na terenie powiatu i województwa, • psychologowie i pedagodzy w szkołach, • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, • realizacja procedury „Niebieskiej Karty” 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w gminie miejsc pobytu dla ofiar przemocy, • brak grup samopomocowych (AA), • niechęć osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, • duża dostępność alkoholu i używek, • brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, • wycofywanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa przez ofiary przemocy domowej, • nieefektywne działania profilaktyczno-korekcyjne dla dorosłych, • tolerancja społeczeństwa na stosowanie przemocy
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych, • moda na zdrowy styl życia, • zabezpieczenie środków finansowych na działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych i innych uzależnień, • kampanie informacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • moda na używki, • łatwy dostęp do używek i alkoholu, • niekontrolowany dostęp dzieci i młodzieży do Internetu, • brak pozytywnych wzorców w rodzinie, • brak reakcji społeczeństwa na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży, • bierna postawa ofiar i sprawców wobec instytucji oferujących pomoc
---	--

<i>Kultura, edukacja</i>	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie Gminnej Bibliotek w Żyrzynie, • wykształcona kadra szkoły i przedszkola, • dobrze zorganizowany dojazd uczniów do szkół, • dobrze rozbudowana sieć szkół, • funkcjonowanie żłobka, • koła zainteresowań przedmiotowych w szkołach, • organizowanie na terenie gminy imprez o charakterze lokalnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania kulturą wśród młodzieży, • brak zainteresowanie rodziców problemami dzieci i młodzieży, • brak czasu na wspólne spędzanie czasu rodzic- dziecko,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • aktywność społeczna mieszkańców gminy, • zwiększenie wykwalifikowanej adry instruktorskiej, • dostępność świetlic wiejskich dla mieszkańców, • działalność świetlic szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niż demograficzny, • ograniczone środki finansowe na zadania z zakresu kultury, • bierność społeczna, • eurosieroctwo

Tabela 14. Analiza SWOT. Źródło: opracowanie własne

---

2. MISJA

„GMINA ŻYRZYN WYKORZYSTUJĄC MOŻLIWOŚCI PRAWNE ORAZ LOKALNY POTENCJAŁ SPOŁECZNY, DĄŻY DO POPRAWY STANDARDU ŻYCIA SWOICH MIESZKAŃCÓW ORAZ ELIMINUJE NEGATYWNE ZJAWISKA POPRZEZ BUDOWĘ SZEROKO ZAKROJONEGO SYSTEMU WSPARCIA”

3. CELE STRATEGICZNE

Osiągnięciu celu głównego będzie służyć realizacja celów strategicznych i operacyjnych poprzez każdorazowo określony katalog działań wyznaczający kierunki zaangażowania samorządu gminnego oraz lokalnych partnerów i organizacji.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych:

- **Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.**
- **Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania.**
- **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- **Przeciwdziałanie i zapobieganie negatywnym zjawiskom bezrobocia i ubóstwa grożącego wykluczeniem społecznym.**

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej	1. Rozwijanie form wsparcia skierowanego do rodzin z problemem przemocy.	1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i działalność Zespołu Interdyscyplinarnego 2. Zapewnianie tymczasowego schronienia osobom doznającym przemocy domowej 3. Zapewnianie wsparcia psychologicznego, prawnego, medycznego i socjalnego osobom doznającym przemocy domowej 4. Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	Liczba osób doznających/ stosujących przemoc Liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta” Liczba wydanych skierowań do programów korekcyjno-edukacyjnych Liczba osób skierowanych do psychologa, terapeuty Liczba osób objętych pomocą	Lata 2025-2035	Ośrodek Pomocy Społeczne Policja Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Zespół Interdyscyplinarny Punkt Interwencji Kryzysowej Placówki oświatowe Sąd Rejonowy Kuratorzy Prokuratura Rejonowa	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej (c.d.)	2. Podnoszenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat uzależnień i zjawiska przemocy domowej	1. Rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy i uzależnień 2. Organizowanie spotkań, pogadanek dotyczących przemocy i uzależnień 3. Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych 4. Udział w kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych skierowanych do różnych odbiorców służące profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień	Liczba kampanii, pogadanek Liczba szkoleń	Lata 2025-2035	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Policja	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej (c.d)	3. Wsparcie dla rodzin z problemem uzależnień	<p>1. Rozpowszechnianie informacji na temat podmiotów oferujących pomoc w problemie uzależnień</p> <p>2. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe</p> <p>3. Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia</p> <p>3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień</p> <p>4. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień,</p> <p>5. Prowadzenie Punktu konsultacyjnego, świadczącego pomoc dla osób i rodzin z problemem alkoholowym</p>	<p>Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień</p> <p>Liczba osób objętych wsparciem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	Lata 2025-2035	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Policja</p> <p>Punkt konsultacyjny</p> <p>Sąd Rejonowy</p> <p>Kuratorzy</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowe (c.d)	4.Upowszechnianie zdrowego stylu życia	1.Promoocja modelu zdrowego stylu życia 2. Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży 3. Organizowanie zajęć sportowych, rekreacyjnych 4.Wdrażanie ogólnopolskich kampanii społecznych-profilaktycznych dla mieszkańców gminy i współfinansowanie organizacji konkursów i imprez rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia wolny od używek poprzez zakup i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych tj. ulotek, plakatów, broszur	Liczba zajęć sportowych Liczba i rodzaj przeprowadzonych działań (np. kampanii) promujących zdrowy styl życia Liczba zakupionych ulotek, broszur	Lata 2025-2035	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Kluby sportowe	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne Organizacje pozarządowe

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
<p>2. Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania</p>	<p>1. Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne</p>	<p>1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób z niepełnosprawnością 2. Objęcie wsparciem asystenta osobistego 3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością 4. Promowanie informacji o potrzebach osób z niepełnosprawnością wśród mieszkańców, w tym wśród dzieci i młodzieży</p>	<p>Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z usług asystenta</p> <p>Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnością</p> <p>Liczba wydarzeń integracyjnych osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną</p>	<p>Lata 2025-2035</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Urząd Gminy</p> <p>placówki oświatowe</p> <p>organizacje pozarządowe</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki PFRON</p> <p>Środki zewnętrzne</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
<p>2. Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania (c.d.)</p>	<p>2.Pomoc osobom starszym</p>	<p>1. Zapewnienie pomocy rodzinom opiekującym się osobami starszymi 2.Rozwój usług opiekuńczych, sąsiedzkich 3. Realizacja programu opieka wytchnieniowa 4.Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń zdrowotnych 5.Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej (w postaci posiłku) osobom w trudnej sytuacji materialnej 6. Rozwijanie systemu teleopieki skierowanego do seniorów 7.Przeciwdziałanie zagrożeniom dla bezpieczeństwa osób starszych</p>	<p>Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi</p> <p>Liczba osób starszych objętych teleopieką</p> <p>Liczba osób starszych którym udzielono pomocy finansowej lub niefinansowej</p> <p>Liczba kampanii informacyjnych</p>	<p>Lata 2025-2035</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Urząd Gminy</p> <p>Placówki zdrowotne</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
<p>2. Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania (c.d.)</p>	<p>3. Specjalistyczne wsparcie dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych</p>	<p>1. Prowadzenie mieszkań treningowych i wspomaganych 2. Zapewnienie miejsc w domu pomocy społecznej 3. Realizowanie wsparcia krótkoterminowego 4. Wspieranie tworzenia podmiotów i usług wspierających osoby z niepełnosprawnością (np. warsztaty terapii zajęciowej) 5. Tworzenie Dziennego Domu Pomocy 6. Likwidacja barier architektonicznych 7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych</p>	<p>Liczba korzystających ze Środowiskowego Domu Samopomocy</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnością i osób starszych skierowanych do mieszkań treningowych i wspomaganych</p> <p>Liczba osób którym udzielono wsparcia krótkoterminowego</p>	<p>Lata 2025-2035</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej Dom Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie PEFRON Organizacje pozarządowe</p>	<p>Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne Środki PEFRON</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
-------------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------------	------------------------	---------------------	----------------------------

3. Wsparcie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	1. Wsparcie rodzin w procesie wychowania, w tym rodzin niewydolnych wychowawczo	1. Wspomaganie rodzin pracą asystenta rodziny 2. Prowadzenie pracy socjalna z rodzinami wychowującymi dzieci 3. Rozwój wsparcia psychologicznego dla rodzin i dzieci 4. Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej 5. Oferowanie szkoleń skierowanych do rodziców podnoszących ich umiejętności opiekuńczo-wychowawcze 6. Zapewnianie miejsc w żłobku i przedszkolu 7. Promowanie prawidłowego modelu rodziny 8. Wsparcie rodzin wielodzietnych	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba dzieci przyjętych do żłobka i przedszkola oraz liczba dzieci oczekujących na miejsce Liczba rodzin wielodzietnych objętych pracą socjalną	Lata 2025-2035	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Placówki oświatowe Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne
--	---	--	---	-------------------	--	---

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
------------------	----------------	------------------	---------------------	-----------------	--------------	---------------------

3. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży (c.d.)	2. Pomoc rodzinom z trudnościami finansowymi	<p>1. Przyznawanie dożywiania dzieciom w szkole</p> <p>2. Udzielanie pomocy finansowej lub niefinansowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej</p> <p>3. Przyznawanie stypendiów socjalnych</p> <p>4. Przyznawanie świadczeń rodzinnych (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami) i alimentacyjnych</p>	<p>Liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkole</p> <p>Liczba dzieci pobierających stypendium socjalne</p> <p>Liczba rodzin pobierająca zasiłek rodzinny</p> <p>Liczba rodzin którym udzielono pomocy społecznej</p>	Lata 2025-2035	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Urząd Gminy</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p>
	3. Zapewnienie dzieciom właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju	<p>1. Prowadzenie zajęć wyrównawczych</p> <p>2. Zapewnienie pomocy specjalistycznej (logopeda, psycholog, pedagog)</p> <p>3. Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną</p> <p>4. Zapewnienie opieki pielęgniarki szkolnej</p>	<p>Liczba dzieci objęta pomocą specjalisty</p> <p>Liczba dzieci oczekujących na miejsce w przedszkolu</p> <p>Liczba dzieci objętych wsparciem specjalisty</p>	Lata 2025-2035	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Placówki opieki zdrowotnej</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
4. Przeciwdziałanie i zapobieganie negatywnym zjawiskom bezrobocia i ubóstwa grożącego wykluczeniem społecznym	1. Wspieranie i aktywizacja osób bezrobotnych	1. Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na aktywizację osób bezrobotnych 2. Wsparcie socjalne dla osób bezrobotnych 3. Upowszechnianie informacji o ofertach pracy, szkoleniach, kursach 4. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zarejestrowanych osób bezrobotnych 5. Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia 6. Organizacja opieki na dziećmi do lat 3, umożliwiająca osobom bezrobotnym podjęcie zatrudnienia	Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej Liczba osób objęta pracą socjalną Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni	Lata 2025-2035	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Placówki oświatowe Powiatowy Urząd Pracy	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
<p>4. Przeciwdziałanie i zapobieganie negatywnym zjawiskom bezrobocia i ubóstwa grożącego wykluczeniem społecznym (c.d.)</p>	<p>2. Pomoc rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej</p>	<p>1. Udzielanie pomocy finansowej i niefinansowej osobom w trudnej sytuacji 2. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, fundacjami działającymi na rzecz osób potrzebujących pomocy 3. Kierowanie do pomocy w ramach Programu (FEPŻ) 4. Prowadzenie pracy socjalnej 5. Analizowanie przyczyn ubóstwa i minimalizowanie ich źródeł 6. Prezentowanie i uczenie postaw aktywności i przedsiębiorczości osób ubogich.</p>	<p>Liczba osób w trudnej sytuacji materialnej objęta pomocą z powodu ubóstwa</p> <p>Liczba wydanych skierowań do pomocy żywnościowej</p> <p>Liczba osób objętych pracą socjalną</p>	<p>Lata 2025-2035</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p>

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji	Realizatorzy	Źródło finansowania
4. Przeciwdziałanie i zapobieganie negatywnym zjawiskom bezrobocia i ubóstwa grożącego wykluczeniem społecznym (c.d)	3. Przeciwdziałanie zjawiskom grożącym wykluczeniem społecznym oraz bezradnością życiową.	<p>1. Udzielanie pomocy w formie: poradnictwa, terapii</p> <p>2. Eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu</p> <p>3. Współpraca z, organizacjami pozarządowymi i policją w budowaniu i realizowaniu programów profilaktyki ubóstwa, uzależnień, niedostosowania społecznego</p> <p>4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi wykluczeniem społecznym, w tym w oparciu o kontrakty socjalne, programy aktywności lokalnej</p> <p>5. Niwelowanie patologii w rodzinie będącej jedną z bezpośrednich przyczyn ubóstwa</p>	<p>Liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba programów profilaktycznych</p> <p>Liczba kontraktów socjalnych</p> <p>Liczba rodzin objętych procesem niwelowania patologii</p>	Lata 2025-2035	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet państwa</p> <p>Środki zewnętrzne</p>

Tabela 15. Cele. Źródło: opracowanie własne

4. Prognoza zmian

Prognozowane zmiany gmina Żyrzyn osiągnie poprzez współpracę wszystkich instytucji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających w obszarze pomocy społecznej.

Gmina Żyrzyn jak i inne samorządy w Polsce będzie musiała zmierzyć się z nowymi problemami wynikającymi z perspektyw demograficznych- starzenie się społeczeństwa czy niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych.

Postępowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa będzie wpływać na kierunki rozwoju gminy i strukturę jej budżetu. Rosnąc będą potrzeby w sferze pomocy społecznej oraz opieki zdrowotnej.

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2035 przyniesie:

Problem	Prognoza zmian
Uzależnienia	√ zmniejszenie liczby rodzin dotkniętych problemem uzależnienia √ zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie problematyki uzależnień, √ obniżenie ryzyka występowania uzależnień wśród dzieci √ zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu uzależnień
Przemoc	√ zmniejszenie liczby rodzin dotkniętych przemocą domową √ zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla ofiar i sprawców przemocy √ podniesienie świadomości społecznej na temat problemu przemocy √ wzmocnienie pozycji rodziny
Niepełnosprawność	√ zwiększenie udziału osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym √ poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością √ większa współpraca z instytucjami w zakresie rehabilitacji i likwidacji barier architektonicznych
Osoby starsze	√ zwiększenie dostępność form usług opiekuńczych √ poprawa jakości życia osób starszych

	<ul style="list-style-type: none"> √ większa integracja seniorów z lokalną społecznością √ rozszerzenie zakresu usług kierowanych do seniorów
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> √ zmniejszenie liczby osób bezrobotnych √ zwiększenie zaangażowania zawodowego osób w wieku produkcyjnym √ poprawa kondycji psychicznej osób bezrobotnych √ poprawa dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych,
Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> √ zmniejszenie poziomu ubóstwa √ poprawa jakości życia mieszkańców
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> √ spadek liczby rodzin mających trudności w prawidłowym wypełnianiu ról √ spadek liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej √ zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej

Tabela 16. Prognoza zmian Źródło: opracowanie własne

VI. MONITORING I EWALUACJA

Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wytyczonymi celami. Monitoring służy do bieżącego wykrywania potencjalnych nieprawidłowości i ich korygowania. Prowadzenie monitoringu jest konieczne również ze względu na zachodzące zmiany społeczne oraz zmiany regulacji prawnych, które mogą powodować potrzebę modyfikacji przyjętych w strategii założeń.

Monitoring jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania strategii.

Gromadzone i opracowywane dane w procesie monitoringu pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu. Są niezbędne do poprawnego przeprowadzenia ewaluacji strategii.

Przedmiotem monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żyrzyn będą wskaźniki odnoszące się do poszczególnych celów szczegółowych i celu strategicznego. Będą one monitorowane z wykorzystaniem:

- Sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej
- Oceny Zasobów Pomocy Społecznej
- Sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów
- Informacji na temat projektów i działań realizowanych przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i kościelne
- danych jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Żyrzyn
- danych Powiatowego Urzędu Pracy
- danych Komisariatu Policji w Kurowie
- danych statystycznych
- wizyt monitorujących w miejscach realizacji działań

Głównym Koordynatorem i Realizatorem niniejszej Strategii jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza OPS, są:

- Urząd Gminy;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- placówki oświatowe;
- podmioty ochrony zdrowia;
- podmioty kulturalne i sportowe.

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być np.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z celami Strategii, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Komisariat Policji, Powiatowy Urząd Pracy.

Sprawozdanie z zrealizowanych zadań z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej oceną stopnia osiągnięcia celów nakreślonych w Strategii Kierownik OPS przedkłada Wójtowi do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający.

Monitoring powyższy posłuży do ewaluacji zapisów Strategii. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych należy podjąć działania aktualizujące obowiązującą Strategię.

Cele ewaluacji:

1. doskonalenie działań podejmowanych w ramach strategii,
2. informacja o efektach wdrażania strategii oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jej realizacją,
3. wzrost jakości strategii,,
4. pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

Kryterium ewaluacji:

Ewaluacja prowadzona będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy. Przez cały okres realizacji strategii prowadzona będzie ewaluacja bieżąca. Zebrane w ich toku informacje przyczynia się do identyfikacji oraz zapobiegania występującym problemom.

Strategia jest dokumentem uwzględniającym program i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów.

Jego opracowanie posłużyć ma lepszej, bardziej skutecznej, efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Żyrzyn.

VII. WNIOSKI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żyrzyn na lata 2025 – 2035 jest dokumentem samorządu gminnego, długofalowym scenariuszem rozwoju Gminy w obszarze lokalnej polityki społecznej i rozwiązywania problemów społecznych. W swojej koncepcji zakłada cele i kierunki działań, które będą realizowały wizję rozwoju społecznego Gminy Żyrzyn przyczyniając się do poprawy jakości życia jej mieszkańców. Strategia nie tylko wyznacza kierunek, w którym należy zintensyfikować podejmowane działania, ale także wskazuje podmioty, które odpowiadają i przyczyniają się do jej realizacji – to m.in. przedstawiciele władz samorządowych Gminy, urzędnicy samorządowi, przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, instytucji kultury, ochrony zdrowia, reprezentanci organizacji pozarządowych i przedstawiciele instytucji użyteczności publicznej.

Warto pamiętać przy tym, iż Strategia jest dokumentem otwartym. Będzie podlegać monitoringowi i ewaluacji oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością i problemami mieszkańców.

VIII. BIBLIOGRAFIA

1. Raport o stanie Gminy Żyrzyn za rok 2022-2024.
2. Sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach w latach 2022-2024.
3. Sprawozdania roczne z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie z okresu 2022-2024.
4. Dane ze sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
5. Dane statystyczne z Urzędu Stanu Cywilnego w Żyrzynie.
6. Dane statystyczne Urzędu Gminy Żyrzyn.
7. Dane ze sprawozdań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024.
8. Dane z ankiet przeprowadzonych wśród sołtysów.
9. Dane z informacji Posterunku Policji w Kurowie.
10. Strona internetowa Urzędu Pracy: <https://pulawy.praca.gov.pl/bezrobocie-gmin>.
11. Strona internetowa Gminy Żyrzyn: zyrzyn.pl

IX. SPIS TABEL

Tabela 1.Struktura mieszkańców Gminy Żyrzyn.....	str. 9
Tabela 2.Strukturaludności według wieku.....	str. 9
Tabela 3.Przyrost naturalny i migracja.....	str. 9
Tabela 4.Liczba osób objętych pomocą.....	str. 15
Tabela 5.Powody przyznania pomocy.....	str.15
Tabela 6.Struktura rodzin objętych pomocą.....	str.16
Tabela 7.Dane dotyczące problemu alkoholowego.....	str.19
Tabela 8. Liczba rodzin z dysfunkcją alkoholizm.....	str.19
Tabela 9. Dane dotyczące zjawiska przemocy.....	str.22
Tabela 10.Ilość rodzin z dysfunkcją bezradności.....	str.23
Tabela 11.Liczba rodzin objętych współpracą asystenta rodziny.....	str.23
Tabela 12.Struktura bezrobotnych.....	str.25
Tabela 13.Kategorie bezrobotnych.....	str.26
Tabela 14.Analiza SWOT.....	str.31
Tabela 15.Cele.....	str.33
Tabela 16.Prognoza zmian.....	str.45